

Rozhovor se sochařem Krištofem Kinterou

Matouš Lipus

ML Jak vznikla idea památníku Memento mori (2011)?

KK Co se týče vzniku, tak iniciativa šla ode mě. Znal jsem to místo dobře už od střední školy, tehdy tam nahoře ještě nebyly žádné bariéry, procházka po mostě měla pro mne jakýsi existenciální podtext, samozřejmě umocněný častými sebevražednými skoky, včetně našeho spolužáka ze střední školy. Když jsem tam po několika letech šel znovu, tak to bylo v momentě, kdy se právě zdokonalily ony zábrany, to bylo od roku 2008 nebo 2009, a od té doby se tam žádný tragický skok neuskutečnil. V ten moment jsem si říkal, že je to vlastně uzavření temné historie tohoto místa a tudíž by bylo namístě přijít s nějakou pietní připomínkou.

Sám nevím, jestli je to pomník nebo památník, ani to pro mě není tolik důležité. Chtěl jsem, aby to byla hlavně a zejména socha ve veřejném prostoru, která připomíná ponurou tragickou historii toho místa, a vlastně jsem se bál slova pomník nebo památník, ale tušil jsem, že se samozřejmě bude říkat památník sebevrahů. To se muselo nakonec stát, ale nikdy jsem to takto nechtěl definovat. Já jsem tomu od začátku říkal *Memento mori*. Je to upomínka konečnosti každého z nás a této tragické formy odchodu ze světa s respektem k důvodům a rozhodnutím těch, kteří tak učinili.

ML Jak bylo ponuré téma přijato?

KK Složitě. Na zastupitelstvu Prahy 2 se vzedmula vydatná vlna odporu, kterou se však přesto nakonec podařilo překonat a na nějakém hlasování to prošlo. To trvalo celé dva roky. Nutno dodat, že mi s tou realizací zásadně pomohl Ivo Slavík, který na místním zastupitelstvu již léta fungoval a věděl, jak takovou věc prosadit a pomohla i starostka Jana Černochová, která celé věci dala zelenou.

Vzpomínám například na jeden kritický moment, kdy se mě místostarosta ptal, co vlastně bude na pamětní desce. A já jsem

mu odpověděl, že tam žádná pamětní deska nebude, ale že na ten stožár hodlám umístit jenom takovou nenápadnou cedulku. A on se ptal, co tam bude za text. Řekl jsem, že jsem společně s básníkem Petrem Borkovcem vymyslel jednoduchou větu „*Věnováno těm, kteří si v těchto místech vzali život.*“ Jemu se to ale nelíbilo a chtěl to upravit. Poslal mi do mailu text, který zněl takto: „*Věnováno nám i těm, kteří si v těchto místech zbytečně vzali život.*“ On tam dodal vlastně jenom dvě slova, která však výrazně mění úhel pohledu na celou věc. Znamenalo by to, že ti lidé, kteří si zvolili tento způsob odchodu ze světa, vlastně selhali. S tím se absolutně a bytostně nemůžu ztotožnit, protože to je rozhodnutí každého z nás. Když ho nebudeme respektovat, tak tím vlastně šlapeme po komplikovaných důvodech a po myšlení těchto lidí a to nemáme právo soudit.

ML Jak probíhala realizace památníku?

KK Na to, jak je to vlastně realizačně jednoduchá socha, musela k tomu být veškerá projektová dokumentace, protože se kříží různé ochranné zóny a metro. Celkem asi třicet kulatých razítek. To tak ovšem s realizacemi ve veřejném prostoru bývá. Považuji za vítězství, že socha s takto kontroverzním tématem, a pro mnohé i kontroverzní formou, si našla své místo. S jedním pro mě nedotaženým detailem, že světlo v původním záměru mělo svítit nonstop čtyřicet hodin denně, jako takové věčné světýlko. To se bohužel nepodařilo, protože jsme to nakonec připojili na nejbližší lampu, a kdyby památník měl svítit pořád, tak se tam musí udělat asi třístametrový výkop a do toho se nikomu nechtělo. Krom toho byl například problém, kdo zaplatí svícení oné 75wattové sodíkové výbojky. Praha 2 na realizaci nedala ani korunu. Tu věc jsem financoval já, byla to poměrně malá částka, třeba 25 tisíc se vším všudy, a bylo to tedy v mezích mých možností. Sochu jsem Praze 2 daroval. Úsměvně je i to, že jsem byl posléze pranýřován do-

pisu od ekologických aktivistů za to, že přispívám ke světelnému znečištění. Nutno podotknout, že lampa míří přímo do konstrukce mostu a všude kolem svítí stovky stupidních světelných billboardů.

ML To znamená, že o realizaci památníku rozhodovalo městské zastupitelstvo. Neměla by rozhodovat spíš nějaká komise, která je k tomu povolanejší, kompetentnější?

KK Ano a tím se dostáváme k meritu věci. Aby se věci hnuly k lepšímu, tak je potřeba, aby se do těchto správních orgánů dostávali lidi, kteří mají lepší povědomí o tom, co současná kultura je, jak se chová, jak může vypadat. To by celé věci strašně pomohlo. Problém je, že na většině úřadů sedí úředníci nepružní, nevzdělaní, nechtějí mít starosti, nechtějí dělat nic navíc a nechtějí nic nového objevovat. Myslím, že by hodně pomohlo dělat sochy s dočasným horizontem konání. Když se někam socha umístí, tak to neznamená, že tam musí být na věky věků. Anebo naopak se třeba může ukázat, že zcela nečekaně dobře „funguje“, takže tam na věky věků potom zůstat může. Já se tolik nezabývám pomníky, památníky, ale spíše fandím dočasným sochařským vstupům do měst, tak jak to například děláme u nás ve Vršovicích na Proluce, kde se vystřídá pět šest sochařských projektů za rok.

ML Pokud se jedná o veřejnou soutěž či soutěž pro vyzvané, máte nějaká kritéria, podle nichž se rozhodujete, zda se zúčastníte?

KK Já jsem se účastnil soutěže jen jednou a dost možná, že i naposled. Byla to soutěž na pomník Nikoly Tesly v Praze-Dejvicích (Stefan Milkov, Praha, osazeno 2014). Nikola Tesla je uhrančivá osobnost, která mě vždycky zajímala, bylo pro mne motivací se zúčastnit a zajímavě to téma pojmout. Jenže soutěž měla, řekl bych, blbý průběh: byla anonymní, což je v pořádku, ale komise se

shodla, že představené návrhy nevykazují očekávanou kvalitu, a pak najednou uplyne rok dva a je tam socha od Stefana Milkova. Takže samozřejmě se člověk ptá, jak to tedy funguje. Vyzveme – uděláme soutěž – dostaneme padesát návrhů – nic se nám nelíbí, a potom najednou se realizuje, tentokrát už bez soutěže, nějaká bronzová věc? A to ji teď nechci ani komentovat, ani hodnotit, jen to není ten správný postup.

ML Co by bylo motivací, abyste se soutěže zúčastnil a neodradilo vás to už dopředu?

KK Téma, které mě zajímá. Musí to se mnou nějak rezonovat, abych se k tomu toužil vyjádřit. Další aspekt je složení komise. Z toho vyplývá jakýsi pocit, že to bude probíhat regulérně. Například v případě *Bike to Heaven* (2013) Nemonumentální monumenty: případy dobré domácí praxe jsem to považoval za důležité vnitřní přesvědčení. Městské cyklistice strašně fandím. Dělat pomník třeba nějakým generálům, to už je něco jiného. To bych nějaké vnitřní odhodlání asi těžko hledal.